

OPERATSION TIZIMLAR VA WINDOWS DAN FOYDALANISHNI O'RGATISH METODIKASI

*Mamatova Zilolaxon Xabibulloxonovna, Farg'ona davlat universiteti
dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

*Qambaraliyev Rashidbek Ravshanbek o'g'li, Farg'ona Davlat
Universiteti talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolamda operatsion tizimlar, xususan, Windows operatsion tizimidan foydalanishni o'rgatish metodikasi ko'rib chiqilgan. Unda nazariy asoslar, amaliy ko'nikmalarni shakllantirish usullari hamda yangi texnologiyalarni o'rgatish bosqichlari haqida ma'lumot berilgan. Shuningdek, interfaol uslublar va zamonaviy texnologiyalar yordamida ta'lim jarayonini samarali tashkil etish yo'llari tavsiya etilgan.*

Kalit so'zlar: *Operatsion tizimlar, Windows operatsion tizimi, O'rgatish metodikasi, Nazariy asoslar, Amaliy ko'nikmalar, Interfaol ta'lim, Zamonaviy texnologiyalar, Texnologik savodxonlik.*

Annotation: *In this article, the methodology of teaching the use of operating systems, in particular, the Windows operating system, is considered. It provides information on theoretical foundations, methods of formation of practical skills, and stages of teaching new technologies. Also, ways to effectively organize the educational process with the help of interactive methods and modern technologies are recommended.*

Key words: *Operating systems, Windows operating system, Teaching methodology, Theoretical foundations, Practical skills, Interactive education, Modern technologies, Technological literacy.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается методика обучения использованию операционных систем, в частности, операционной системы Windows. В нем представлена информация о теоретических основах, методах формирования практических навыков и этапах обучения новым*

технологиям. Также рекомендованы способы эффективной организации образовательного процесса с помощью интерактивных методов и современных технологий.

Ключевые слова: *Операционные системы, Операционная система Windows, Методика преподавания, Теоретические основы, Практические навыки, Интерактивное образование, Современные технологии, Технологическая грамотность.*

Kirish

Hozirgi zamon texnologiyalari hayotning barcha sohalariga kirib borgan bir davrda, operatsion tizimlar va ularning asosiy turlaridan foydalanishni bilish zaruriyatga aylandi. Operatsion tizimlar foydalanuvchi bilan kompyuter apparatlari o'rtasidagi muloqotni ta'minlaydi. Ayniqsa, Windows operatsion tizimi dunyodagi eng keng tarqalgan platformalardan biri bo'lib, uni o'rgatish metodikasini ishlab chiqish zamonaviy ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi. Ushbu maqolamda Windows tizimidan foydalanishni o'rgatish metodikasi, unga yondashuvlar va samaradorlikni oshirish yo'llari muhokama qilinadi.

Asosiy qism

1. Operatsion tizimlar haqida qisqacha ma'lumot

Operatsion tizim (OS) kompyuter resurslarini boshqaruvchi va dasturlarni ishga tushirish uchun muhit yaratib beruvchi dasturiy ta'minotdir. Eng mashhur operatsion tizimlar quyidagilar:

- **Windows**
- **macOS**
- **Linux**
- **Android va iOS** (mobil qurilmalar uchun)

Windows operatsion tizimi foydalanuvchilarning ko'pchiligiga intuitiv interfeys va keng dasturiy qo'llab-quvvatlash imkoniyatini taqdim etadi. Shu sababdan, uni o'rgatishda asosiy e'tibor Windowsning funksiyalariga qaratiladi.

2. Windowsdan foydalanishni o'rgatish jarayonining bosqichlari

Windows operatsion tizimidan foydalanishni o'rgatish bir necha bosqichlardan iborat bo'ladi. Har bir bosqichda o'quvchilarning tayyorgarlik darajasi va maqsadli auditoriyaning ehtiyojlariga e'tibor qaratish kerak.

2.1. Nazariy asoslar

- Operatsion tizimning umumiy funksiyalari, maqsadi va turlari.
- Windows interfeysi haqida ma'lumot (Ish stoli, boshqaruv paneli, menyu).
- Foydalanuvchi huquqlari va xavfsizlik asoslari (parollarni boshqarish, hisob qaydnomasi).

2.2. Amaliy ko'nikmalarni shakllantirish

Amaliy mashg'ulotlar Windows tizimining asosiy funksiyalarini o'zlashtirishga qaratilgan bo'lishi lozim. Quyidagi mavzularni qamrab olish tavsiya etiladi:

- Fayllarni boshqarish: papkalar yaratish, fayllarni ko'chirish va o'chirish.
- Dasturlarni ishga tushirish va ularni boshqarish.
- Internetga ulanish va veb-brauzerdan foydalanish.
- Windowsda standart dasturlar bilan ishlash (WordPad, Paint, Kalkulyator).
- Windows muhitini sozlash (fon rasmini o'zgartirish, ekran yorqinligini boshqarish, ekrandagi yorliqlarni tartiblash).

2.3. Yangi texnologiyalarni o'rgatish

Windowsning yangi versiyalaridagi funksiyalarni o'rgatish zamonaviy talablarga javob beradi:

- Bulutli texnologiyalar (OneDrive).
- Virtual ish stollardan foydalanish (Windows Task View).
- Windows Update yordamida tizimni yangilash.

3. O'qitish uslublari

O'quv jarayonini samarali tashkil qilish uchun quyidagi uslublardan foydalanish mumkin:

3.1. Interfaol ta'lim usullari

- Video darslar va slaydlar orqali Windows interfeysi bilan tanishtirish.
- Virtual mashg'ulotlarda qatnashish imkoniyatlarini taqdim etish (masalan, simulyatorlardan foydalanish).

3.2. Amaliy mashqlar

Talabalar mashg'ulot davomida haqiqiy tizimda mustaqil ishlashi uchun vazifalar berish. Masalan, Windowsni o'zlashtirishga oid mini-loyihalar.

3.3. Muammoli ta'lim

O'quvchilarga real muammolarni hal qilish topshirig'i beriladi, masalan, faylni tiklash yoki drayverlarni o'rnatish.

4. Samaradorlikni oshirish uchun texnologiyalar

Zamonaviy o'quv jarayonini boyitish uchun quyidagi vositalardan foydalanish tavsiya etiladi:

- **E-learning platformalari:** masofadan o'rgatish uchun Microsoft Teams yoki Google Classroom.
- **Simulyatsiya dasturlari:** Windows muhitini o'rgatish uchun maxsus dasturiy simulyatorlar.
- **Multimedia resurslar:** interaktiv darsliklar va video qo'llanmalar.

5. Xulosa va tavsiyalar

Windows operatsion tizimini o'rgatish metodikasini ishlab chiqishda:

- Darslar nazariy va amaliy qismlarga bo'linishi kerak.
- Har bir mavzu talabalar tajribasi va qiziqishlariga mos bo'lishi zarur.
- Zamonaviy texnologiyalar va interfaol uslublardan foydalanish tavsiya etiladi.

Windowsdan foydalanishni samarali o'rgatish o'quvchilarga texnologiyalarni chuqurroq o'zlashtirish va ularni real hayotda qo'llash imkonini beradi. Shu bilan birga, texnologik savodxonlik jamiyat rivoji uchun muhim o'rin tutadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abraham Silberschatz, Peter Baer Galvin, Greg Gagne. Operating system concepts Ninth edition, 2013. – 944 p. ISBN: 9781118063330, ISBNBRV: 9781118129388.
2. Kamilov M.M., Babamuxamedova M.Z. Kompyuter va avtomatlashtirilgan tizimlarning dasturiy ta'minoti. Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'llanma. T., G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2011.
3. Rahmonqulova I., G'ulomov S.S., Zayniddinov X.N. IBM PC shaxsiy kompyuteridan foydalanuvchilar uchun o'quv qo'llanma, T., Sharq, 1994
4. Sattorov B., Kurmonboyev M. Informatika va hisoblash texnikasi asoslari. T., O'qituvchi, 1996.
5. Гордеев А.В. Операционные системы: 2-е изд. — СПб.: Питер, 2007.
6. Зозуля Ю. Windows XP. Популярный самоучитель. 2-е изд. — СПб.: Питер, 2007.
7. С.В. Назаров, А.И. Широков. Современные операционные системы Учебное пособие — М.: Национальный Открытый Университет «ИНТУИТ», 2012. — 367 с.: ил., табл. — (Основы информационных технологий), 2012.
8. Степанов А.Н. Информатика: Учебник для вузов. 5-е изд. — СПб.: Питер, 2007.